

MUSTAFA ACUNĞİL

24 KARİYER TUZAĞI

Fark edin ve kurtulun!

tutikıtap

İÇİNDEKİLER

İthaf	9
24 Kariyer Tuzağı	11
Her Yol Kariyere Çıkmaz!	12
Dağın Eteklerindeki Yığından Çıkamamak	18
Eksik Rekabet Rehaveti	24
Dikiz Aynasında Kaybolmak	30
Yolla Beraber Daralmak	36
Önce İnsan Olduğumuzu Unutmak	42
Değerlerini Değerlendirememe	48
Yüksek Performanslı Yanlıslardan Oluşan Bir Kariyer	54
Her Vadenin Bugün Başladığını Unutmak	60
Elde Var Hüzün!	66
Sevdiğini Yapamama, Yaptığını Sevememe	72
Üç Duvarla Kale Savunmak	78
Dur Kalk Dur Kalk Nereye Kadar?	84
Sol Şeritte Takılı Kalmak	90
Dönülmez Akşamın Ufkundayız Vakit Çok Geç	96
Bir Sıçrarsın Çekirge, İki Sıçrarsın Çekirge	102
Yapmak mı Zor, Yönetmek mi, İşte Bütün Mesele!	108
Emanet Edememenin Dayanılmaz Ağırlığı	114
Sefere Odaklanmadan Zafere Odaklanmak	120
Kadı Sağır Müftü Kör	126

Süpermen Olmak	132
Yeriniz mi Dar, Yoksa Yeniniz mi Dar?.....	138
Ben de! Ben de!	144
Ben Yanmasam Sen Yanmasan Biz Yanmasak.....	148
Hangi Tuzak Daha Önemli?	154
Tuzakları Risk Derecesine Göre Sıralamak	155
Zaman Bağlamı İhmal Edilmemeli	157
Kendimi Nasıl Değiştiririm?.....	158
Sizin Tuzaklarınız.....	159

İTHAF

Çocukken satranç takımı almak için sakız alıp satmışlığım vardır.

Lisede de para kazandım.

20 yaşında ise maaşlı bir çalışandım.

O zamandan beri profesyonel bir kariyere sahibim. Askerlik haricinde neredeyse hiç ara vermeden çalıştım. (Orada da çalışmıştım gerçi, bir maaşımız vardı ☺)

Tüm bu yıllar boyunca aynı işyerinde omuz omuza çalıştığım tüm arkadaşlarıma ve özellikle halen Bilge Adam'da birlikte çalıştığım çok değerli çalışma arkadaşlarıma ithaf olunur.

Bu kitabın bölümlerinde izlediğim şablonu geliştirmeye yönelik önerileri ve daha önceki yazdığım pek çok eserde verdiği tüm fikirler için Kadir Çamoğlu'nu ayrıca anmak isterim.

2006'da Bilge Adam'a girişimde tek başına çok büyük önemi olan ve o zamandan beri de başarı yolunda çalışmalarımda ufkumu her zaman açmış ve beni her türlü girişimimde desteklemiş olan Behiç Tanağardı'ya da özellikle teşekkür ederim.

KARİYER TUZAĞI

Umulur ki, akıllı insan, bir kez düştüğü tuzağa tekrar düşmez.

Hatta, başkalarının yakalandığını gördüğü tuzaklardan kaçınmasını da bilmelidir. Gördüğü değil, duyduğu tuzaklardan bile sakınabilecek yeteneğinin var olduğunu fark etmelidir.

Kimisine düşüp çıktığım, kimisinin yanından geçtiğim, kimini ufukta gördüğüm tuzaklar... Başkalarının iş yaşamında gözlediğim ya da okuduğum deneyimlerde gözüme çarpan tuzaklar...

Kariyerinizin çeşitli evrelerinde karşılaşılabileceğiniz tuzakları, düşmeyeziniz diye derledim ve size sundum.

Okuduklarınızı kendi kariyerinizde değerlendirmenizi tavsiye ederim. *Olası Belirtiler* başlığı altında her tuzak için sizinle ilişkili olup olmayacağına dair ipuçları bulabilirsiniz. Tuzaklar size birebir uymayabilirler, ancak üzerlerinde düşünmekle bir şey kaybetmezsiniz. Kaybetmemenin ötesinde, belki de bu tuzaklardan birinin farkına varmak, kariyerinizi kırtaran bir farkındalık olabilir.

Her tuzakta, *Çözüm Önerileri* başlığı altında bir ya da birden fazla öneri var. Size uyarlırsa kullanmayı deneyin. Başarılı olacaklarına dair garanti olmasa da umut var. Sizin durumunuza uygun olduklarını düşünüyorsanız, denemenizin fayda potansiyeli yabana atılamaz. Bunların ışığında size daha uygun kendi çözüm yöntemlerinizi geliştirmek de elinizde.

Kolay gelsin.

HER
YOL
KARİYERE
ÇIKMAZI!

Kariyer sahibi olmak size gerçekten uygun olmayabilir...

Kariyer sahibi olmanız gerekiyor mu? Yani bir maaş karşılığı aylık çalışma zamanını dolduracak şekilde birileri için çalışmalı mısınız? Başka hiçbir alternatif yok mu? Mesela girişimci olmanız daha uygun olabilir mi? Ya da sanatçı? Ya da başka ne istiyorsanız... Kariyerle ilgili düşünürken kariyerin kendisinin size uygun olup olmadığını da düşünmek gerekli.

OLASI BELİRTİLER

- Başka birileri için sabit ücretle değer üretmek mantıksız geliyorsa...
- Fayda üretmek ve bunu ticari olarak kendiniz satmak daha mantıklı geliyorsa...
- İş hayatınızın çalışma saatlerine kadar pek çok yönünü birilerinin belirlemesini kabullenemiyorsanız...
- Risk iştahı yüksek bir insansanız...

RİSKLİ DÖNEMLER

Kariyer başlangıcının öncesi ve kariyerin erken dönemleri özellikle risklidir. Kariyerinizin vazgeçilmez bir alışkanlığa dönüşmesinden önce bu konu üzerinde düşünmelisiniz.

Başlangıç dönemlerinden sonra ise, özellikle dönüşüm içeren zamanlarda bu konuyu tekrar ele almak isteyebilirsiniz. Mesela iş değişikliği gündemine girdiğinizde, kendi işinizi yapmayı ya da hobinizle geçinmeyi düşünmek de mümkün olabilir.

Kariyerin erken evrelerinde ya da dönüşüm şansı veren ara dönemlerde kariyerdan çıkış seçeneğini düşünmemek önemli bir fırsat kaçırmamız anlamına gelebilir.

TUZAK

Öncelikle kariyerin ne olduğunun tanımında anlaşmalıyız...

Bir kurumda ya da bir şirkette maaşlı olarak çalışmak ve bunun karşılığında uzmanlaştığınız bir profesyonel hizmeti vermek bir kariyerdır. Bu tanım daha genişletilebilir ama şimdilik böyle ele alalım. Bu tanım size göre mi, bunun üzerinde düşünmelisiniz.

Türkiye’de ve dünyanın pek çok ülkesinde okullar, üniversiteler; insanları “çalışan” olmak için yetiştirirler. Gönül isterdi ki, girişimcilik gibi alanlarda da gerekli beslemeleri yapsınlar. Ama sadece, iyi bir çalışan olmaları için şartlandırıyorlar. Bunu bile yeterince iyi yapamadıkları durumlar sıkça olur.

Üniversite sırasında ya da iş hayatınızın şu ana kadarki kısmında yapmadıysanız, bir an durun: Maaşlı olarak bir işyerinde çalışmanın size göre olup olmadığına karar vermek için biraz düşünün. Belki de ben bir odaya bağlı kalamam diyorsunuz ve diyelim ki zorlu bir coğrafyada, mesela azgın bir denizde kurulu bir petrol istasyonunda dalgıç petrol işçisi olmak gibi bir planınız var. Kendinizi kandırmayın; bu da dar anlamda yaptığımız kariyer tanımının içinde. Birtakım yetkinlikleriniz varsa ve bunları kullanmak için maaşlı ola-

rak bir işveren için çalışıyorsanız, siz bir çalışansınız ve dar anlamındaki kariyerin içindesiniz.

Peki, kariyer sahibi olmaktan başka ne seçenekler var? Bir çalışan olarak kariyer sahibi olmak size göre mi? Bu konuda Robert Kiyosaki'yi okumanızı şiddetle öneririm. Özellikle *Cashflow Quadrant* adlı kitabını okumalısınız. Bu kitapta Kiyosaki, nakit akış şemalarına ve iş yapma şekillerine göre dört grup tanımlar: Çalışanlar, kendi işini kuranlar, iş sahipleri ve yatırımcılar.

Çalışanlar, işverenler için maaşlı olarak ya da başka şekillerde düzenli/yarı düzenli ücretlerle çalışan kişilerdir. Kendi işini kuranlar profesyonel bir yetkinliğe ya da mesleğe sahip olup kendi başlarına ya da başka insanları da işe alarak çalışan kişilerdir. Ama bunların temel ve ortak özelliği, kurdukları işin kendi yetkinlikleri ve varlıkları etrafında şekillenmiş olmasıdır. İş sahipleri, kendileri bizzat işin başında değilken de yürürebilecek işler kurabilmiş kişilerdir. Bunlar işi yapmazlar, sahibidirler. Bazen kimi iş sahipleri önceki grupla bu grubun arasında bir konumda da olabilirler. Yatırımcılar ise finansal yatırım araçlarını kullanarak iş yaparlar. Onlar için işlerin kendi içerik ve niteliklerinden çok yatırımcılık önemlidir.

Gördüğünüz gibi bir çalışan olmak zorunda değilsiniz. Başka seçenekler de var. Bunların yanına mesela gönüllü çalışmalar içinde olmak da eklenebilir. Sizin aklınıza kendinize daha uygun başka seçenekler de gelebilir.

İşin özüne dönecek olursak tuzak şu: Bir çalışan olarak kariyer yapmak herkes için en doğru seçenek değildir. Karakteriniz başka bir çalışma ya da üretim tipine uygunken çalışan olarak kariyer sahibi olmaya kendinizi zorlamanız ya da böyle bir kariyer sahibi olarak kalmaya devam etmeniz sizin için bir tuzak olabilir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Kendinizi daha iyi tanıyın. Seçeneklerinizi de daha iyi tanıyın. Bir karar vermek ya da içinde bulunduğunuz yolu değiştirmek o kadar kolay olmayacaktır. Ama kendinizi ve seçeneklerinizi ne kadar iyi tanırsanız, doğru kararı verip doğru uygulama şansınız o kadar artar.
- Robert Kiyosaki'nin *Cashflow Quadrant (Nakit akışı – Ölçüm çeyreği)* adlı kitabını kesinlikle okuyun. Bu sizin için bir başlangıç olsun, ufkunuz açılsın, kitapta anlatılan ya da sizin değerlendireceğiniz olası başka seçenekler aklınızda olsun. Okurken Türkiye şartlarını da düşünün.
- Çevrenizde tipik kariyer çalışanı tanımının dışında olan kişileri bulun. Onlarla bir yemek yiyin, zaman geçirin, konuşun. Sadece iyi yanlar ya da sadece kötü yanlar üzerine odaklanan sohbetlerden kaçının. Olumlu ve olumsuz yönleri birlikte kavramaya çalışın.

YAŞAMIN İÇİNDEN

Kiyosaki'den belki on kitap okudum. Bu okumalara rağmen, yaptığım değerlendirmelerle çalışan olarak kariyerime devam etmeye karar verdim. Ama Kiyosaki'nin pasif gelir kavramına önem veriyorum ve hayatımda önemli bir yeri var artık. Ayrıca iş sahibi ve yatırımcı alanlarına yönelik olarak da hazırlıklar yapıyorum. Büyük olasılıkla bir çalışan olarak emekli olacağım. İşimi de çok seviyorum. Ama kariyerimin yanı sıra yatırımcı ve iş sahibi olmam da olası.

Kendinizi zaman zaman bu bağlamda değerlendirmenizde fayda var: Kariyer sahibi olmak bana uygun mu? Kariyer sahibi olmak bana hayatımın şu aşamasında hâlâ gerekli mi? Koton'un kurucularını duydunuz mu mesela? Biri subay biri

öğretmen olan bir çiftin kurduğu bu iş, yıllar içinde binlerce insanın işvereni olacak kadar büyüdü. Zaman zaman üst seviye yöneticilikten istifa edip hayli küçük çaplı kendilerine ait iş kuran insanları da duyuyoruz. Elbette bir yandan da girişimcilikte tekrar tekrar başarısız olup sabit bir gelirim olsaydı keşke diye hayıflanan insanlar da var.

Bir kariyer sahibiyse, bu kitap sizin için. Peki bir çalışan olarak kariyer sahibi değilseniz, zaten kendi etrafınızda bir iş kurduysanız ya da iş sahibiyse, yatırımcıysanız... Kitabım sizin işinize yaramaz mı? Bu kitap öncelikle bir çalışan olarak kariyer sahibi olanlar için yazılmıştır. Kendi deneyimlerim de daha çok bu alanla ilgili. Ama unutmayın ki, kendi etrafına iş kurmak, iş sahibi olmak ya da yatırımcı olmak da bir kariyer. Belki çalışanlar için olduğu kadar değilse de bu tür durumlarda olanlar için de kitabım yararlı olacaktır.

AKLINIZDA BU KALSIN

Tek seçeneğin kariyer olmadığını yeri geldikçe hatırlayın.

DAĞIN
ETEKLERİNDEKİ
YIĞINDAN
ÇIKAMAMAK

Niteliksiz ama kalabalık rekabetten gözünüz korkmasın...

Türkiye'nin büyük bir nüfusu var. Tabii ki bir Hindistan ya da Çin ölçeğinde değiliz. Birkaç yüz milyon nüfusu olan ülkeler arasında da değiliz. Ama yaklaşık 75 milyonluk bir nüfusumuz var. Bu da bazı eşik alanlarda yüksek bir rekabet hissi doğuruyor.

Ama dağın eteklerindeki yığınların içinde kalıp umutsuzluğa kapılmamalıyız.

OLASI BELİRTİLER

- Etrafınızda sizin gibi çok sayıda insanla yarıştığınızı hissediyorsanız...
- Farklılaşmaya yatırım yapmadan öne çıkmak için çaba sarf ediyorsanız...
- Tüm kalabalıkla aynı kulvarda sizden beklenen rutin konunun faydasızlığını hissediyorsanız...
- Gelecek hakkında beklentileriniz karanlık ve belki de giderek kararın bir manzara oluşturuyorsa...

RİSKLİ DÖNEMLER

Kariyerin başlangıç ve erken dönemleri. Kimi kariyerler için ara geçiş dönemleri. Dağın eteklerindeki yığınlar sendromu

MUSTAFA ACUNGİL

24 KARIYER TUZAĞI

Fark edin ve kurtulun!

İşlerimiz için çok çeşitli konuları inceliyor, yönetiyor ve yürütüyoruz. Derin analizler, risk yönetimleri ve benzeri çalışmalar yapıyoruz. Peki, kendi kariyerimizi böyle bir ciddiyetle ele alıyor muyuz?

Ele almalıyız, çünkü kariyerde çok sık gözlenen ortak birtakım tuzaklar vardır. Bunları fark edersek kariyerimizi hem çok daha hızlı hem de istediğimiz yönde ilerletebiliriz. Fakat fark edemezsek bazen tek bir tuzakta yıllarımızı kaybedebilir, hatta tüm kariyerimizi heba edebiliriz. Üstelik kariyerimiz o kadar çok zaman alıyor ki... Onu hayatımızdan çıkardığımızda geriye sadece kırpıntılar kalıyor.

Uzun yıllardır iş hayatında olan ve bu alanda derin araştırmalar yapan Mustafa Acungil, hem kendi kariyerini hem de temas ettiği insanların kariyerlerini gözlemleyerek *24 Kariyer Tuzağı*'ni sizler için kaleme aldı.

Artık kariyerinizi ve hayatınızı daha iyi yönetmenin vakti gelmedi mi?

tutikitap

